

Informovaný souhlas pacienta(tky) s výkonem

Aplikace botulinumtoxinu do stěny močového měchýře

Vážená paní, Vážený pane,

vzhledem k tomu, že jako svéprávný jedinec se podílíte významným způsobem na diagnostickém a léčebném postupu navrženém u Vaší osoby, máte nezadatelné právo být před Vaším rozhodnutím o těchto postupech podrobně informován(a).

Co je aplikace botulinumtoxinu do stěny močového měchýře:

Botulinumtoxin je jedním z nejprudších známých jedů. Vzniká působením určitých typů bakterií při hnilobných procesech. Jeho působení bylo popsáno poprvé po požití zkažených klobás, proto se mu někdy říká také klobásový jed. Botulinumtoxin způsobuje zablokování přenosu nervových vzruchů na svalovou buňku, dochází tedy k „ochrnutí“ svalu, toto „ochrnutí“ je však pouze dočasné, v závislosti na podané dávce trvá týdny až měsíce. Po aplikaci velmi vysokých dávek může dojít i k celkové obrně všech svalů organismu, v tom případě je třeba pacienta uvést do umělého spánku na dýchacím přístroji a vyčkat, dokud „ochrnutí“ neodezní.

V medicíně se botulinumtoxin využívá od 80. let 20. století zejména v neurologii a očním lékařství, ale i v estetické medicíně a kosmetice.

V urologii je využíván posledních asi 15 let. Nejčastěji se aplikuje endoskopickým nástrojem zavedeným do močového měchýře pomocí speciální jehly do několika míst močového měchýře. Výkon se provádí v lokální nebo celkové anestézii.

Jaký je důvod (indikace) tohoto výkonu:

Tento výkon lze indikovat u pacientů s poruchou dolních cest močových – malou kapacitou močového měchýře, nízkou poddajností stěny močového měchýře a vysokým tlakem v močovém měchýři. Všechny výše jmenované stavy se velice často vyskytují u pacientů s neurologickými chorobami (pacienti s roztroušenou sklerózou, rozštěpovými vadami páteře, pacienti po úrazech míchy), ale mohou se vyskytovat i u jinak zdravých pacientů. Společným znakem těchto poruch dolních cest močových je fakt, že mohou způsobovat vedle těžké inkontinence (neudržení moči) i závažné a nevratné postižení funkce ledvin. Pokud není účinná běžná farmakoterapie (podávání léků) a dále hrozí poškození funkce ledvin, byla dříve indikována chirurgická terapie – odstranění močového měchýře a jeho náhrada vlastním střevem. Jedná se o léčbu agresivní a náročnou. Proto lze jako její **alternativu** v určitých případech doporučit aplikaci botulinumtoxinu do stěny močového měchýře. Po jeho aplikaci nastává „ochrnutí“ svalu močového měchýře, přičemž dochází k podstatnému poklesu tlaku v močovém měchýři, což snižuje riziko poškození ledvin. Protože však „ochrnutí“ sval močového měchýře není schopen vypuzovat moč z močového měchýře, musí pacienti po aplikaci botulinumtoxinu vyprazdňovat močový měchýř cévkováním. Podle dávky a závažnosti poruchy trvá ochrnutí svalu močového měchýře 3-12 měsíců, poté postupně odeznívá. Celou proceduru je však možno opakovat. Díky této léčbě se mnozí pacienti mohou vyhnout nevratnému chirurgickému zákroku.

Jaký je režim pacienta před výkonem:

Pokud je výkon prováděn v celkové anestézii, požadujeme interní předoperační vyšetření.

Pokud užíváte antiagregantia (tzn. Anopyrin, Godasal, Tagren, Ticlid, Plavix, atd.), měl(a) by jste je dle typu léku vysadit 7-10 dní před výkonem, pokud nebude Vaším lékařem stanoveno jinak. V případě, že berete antikoagulační léčbu (tzn. Warfarin, Orfarin, Lawarin, atd.), musí být tyto léky několik dní před operací vysazeny a nahrazeny injekční formou léčby. Minimálně 6 hodin před operací nesmíte jíst ani pít. Operace by neměla být prováděna v těhotenství, v prvních dnech menstruace, při současném infektu horních nebo dolních cest dýchacích, obecně při jakémkoliv akutně probíhajícím onemocnění.

Za hospitalizace proběhne příprava střeva (vyprázdněním projímadly podanými ústy a nálevy přes konečník), dále bandáž dolních končetin, jako prevence tromboembolické nemoci.

Základním předpokladem úspěšnosti výkonu a prevence komplikací je zamezení výskytu infekce moči. Proto je v některých případech vhodné preventivní podání antibiotik.

Jaký je postup při provádění výkonu:

Do močového měchýře je v celkové nebo lokální anestézii zaveden močovou trubicí cystoskop, pomocí endoskopické jehly je pak pod kontrolou zraku lékaře vpíchnuto do několika míst močového měchýře žádoucí množství botulinumtoxinu. Po ukončení aplikace se ponechává zavedená močová cévka.

Jaké jsou možné komplikace:

Jako každý operační zákrok mají i tyto operace své možné komplikace:

- krvácení z močové trubice,
- infekce dolních močových cest,
- infekce ledvin,
- přechodná svalová ochablost, celková slabost,
- ve zcela výjimečných případech přechodná obrna kosterního svalstva s nutností uvedení do umělého spánku do doby odeznění účinku botulinumtoxinu (ojedinělé případy popsány v odborné literatuře).

K těmto komplikacím přistupujeme s preventivními opatřeními a při výskytu se dají řešit!

Důležité upozornění:

V současné době je sice již k dispozici dostatek vědeckých důkazů, které opravňují použití této léčby u pacientů s těžkými dysfunkcemi dolních cest močových, nicméně stále ještě není tuto léčbu možno považovat za standardní a jako taková není ani hrazena z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Je poskytována pouze těm pacientům, kteří si ji na základě dostupných informací výslovně přejí, a to i při vědomí možných komplikací.

Jaký je režim pacienta po provedení výkonu:

Po ukončení aplikace se ponechává zavedená močová cévka, která se zpravidla odstraňuje následující den po výkonu. Efekt botulinumtoxinu není patrný ihned, většinou nastupuje účinek léčby po cca prvním až druhém týdnu od aplikace.

V případě nejasností se obraťte s dalšími otázkami na lékaře.

Identifikační údaje pacienta(tky):

Příjmení:		Jméno:		Titul:		RČ:	
-----------	--	--------	--	--------	--	-----	--

Identifikační údaje zákonného zástupce, opatrovníka:

Příjmení:		Jméno:		Titul:		RČ:	
-----------	--	--------	--	--------	--	-----	--

Plánovaný výkon:

Aplikace botulinumtoxinu do stěny močového měchýře

Vysvětlující pohovor provedl:

identifikace a podpis lékaře

Prohlašuji, že mi byl náležitě objasněn důvod, předpokládaný prospěch, způsob provedení, následky i možná rizika a komplikace plánovaného výkonu. Dále mi byly vysvětleny možné alternativy včetně jejich komplikací a zdravotní důsledky vyplývající z nepodstoupení plánovaného výkonu. Měl(a) jsem možnost zeptat se lékaře na všechno, co mě ve vztahu k plánovanému výkonu zajímá a obdržel(a) jsem vysvětlení, kterému jsem porozuměl(a). S provedením výše uvedeného výkonu souhlasím.

Dále prohlašuji, že jsem pravdivě informoval(a) ošetřujícího lékaře o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech, o zdravotních službách poskytovaných jinými poskytovateli, o užívání léčivých přípravků, včetně užívání návykových látek, a dalších skutečnostech podstatných pro poskytování zdravotních služeb a nezatajil(a) jsem žádné okolnosti svého zdravotního stavu, které jsou překážkou v provedení výkonu či mohou být v jakékoli souvislosti se vznikem komplikací.

Bylo mi podáno vysvětlení, že v případě výskytu neočekávaných komplikací vyžadujících neodkladné provedení dalších výkonů nutných k záchraně mého života nebo zdraví, budou tyto výkony provedeny.

V Ostravě dne: _____

podpis pacienta(tky), zákonného zástupce,
opatrovníka